HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אפומא דחד ולא אמרן אלא חד אבל בתרי לא. ומ"ת והא לעיל שרי להפקעת הלואה וא"כ מפסידים אותו הרבה שאם היה רולה יכול לכפור וי"ל דמכל מקום לא משמתינן ליה כיון שאין משלם על ידם אלא מה שחייב לו: **ליבא** משום דינא דבר מצרא. פירשתי בפרק המקבל (ב"מ דף קח:): **עד** דמקבל עילויה בו'. אומר ר"ת דהיינו דוקא כשישראל רולה ליתן לו כמו שנותן לו העכו"ס אבל אם העכו"ס רולה ליתן לו יותר מ אין להפסיד בשביל כן:

תנא ואם נטל בו'. מפורש לעיל במרובה (דף סו.מ):

רבה אומר בידוע נמי מחלוקת. והא דאמר במרובה (לעיל דף סח.) ואף רבי אלעזר סבר חיוביה לאחר יאוש כו' עד דפריך ולמא דשמעי' דאייאש האי פירכא לא אתי אליבא דרבה דאיהו לא מפליג מידי בין סתם לידוע: **לפי** שאין יאוש לבעלים מתנינן לה. אין מגיה המשנה אלא כך מפרש שלא נתייאשו הבעלים בלבם אפילו אומרים שנתייאשו: **היינו** גזלן. ואפי' למ"ד א] לסטים מזויין גנב הוא לענין שמשלם כפל אבל מ"מ גזלן הוא דמקרי: **ת"ש** הגנב והגזלן. ומשום דמיתמר מאינשי קרי ליה גנב אע"ג דלא משלם כפל למ"ד (שם) גזלן הוא: דתקנה

אפומא דחד. ונמצא שהפסידו שלא כדין: **דמגיסתא.** בני כפר שאין יודעין לדון במשפט: **בי דוואר.** שלטון: **חד אמומתא שדו ליה.** על פי עד אחד אין מוציאין ממון אבל מחייבין בעל דין שבועה להכחיש העד כדין תורה. לשון אחר דמגזחתא אנסין בחזקה כמו אתו גוזאי וקא מחו ליה (מגילה כח.) סריסים ט) (של בית רבי) העומדין לדרום בחזקה: **והאמר מר וכין מעכו"ס כו'.** בגבא מציעא בהמקבל: **ארבעים.** הרבעה: **מתני' הרי אלו שלו.** דמסתמא נתייאשו הבעלים מיד וקנהו היאך ביאוש ש ושינוי רשות: **אם נתייאשו הבעלים.** דשמעינן דאייאוש דאמר ווי לחסרון כיס אבל סתמא לא וקשיא לסטים דסיפא אלסטים דרישא ובגמרא פריך ומשני לה חדא בלסטים עכו"ס וחדא בליסטים ישראל דמייאש מסתמא: **נחיל.** גיור"ל: **לא יקון אם הסובה.** נתייאשו דבורים על סוכת חבירו וירא ליטול אחת אחת שלא יברחו לא יקון את הסוכה להוליכן כולן ביחד ואפילו ע"מ ליתן דמיס: **גמ' אם נטל.** חמור מן המוכסין: **יחזיר לראשונים.** ופליגא בריתא אמתני': **יאוש דדי.** שנתייאשו הבעלים ביד מוכס לא קנה המוכס ביאוש לבדו בלא נתינת דמיס או שינוי מעשה וכי אתא ליד שני באיסור אתא לידיה: **אם כא להחזיר.** שהסיק הוא: **יחזיר לבעלים הראשונים.** ולא למוכס: **בגיוסא.** בגאוה ובזרוע: **אמרי מימר.** לא ותן לו ואין חובטין במקלות. לשון אחר דאמרי לנגזל מי יימר דקאמרת הכא עדיס שגנבו ממך: **מחשבתו מטמאתן.** חיישב עליהס בדבר שאין בו חסרון מלאכה כגון (ג) לעולבא ולמטה ירדו לטומאה מיד: **ושל עבדן.** שאומנותו בכך סתמיה למכירה הלכך אין מחשבתו מחשבה שאם יבאו בני אדם לקנותו ימכרנו להן ונמצא שסופן למנעלין ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך: **של גזלן אין מחשבתו מטמאתן.** דלאו דידיה הוא דכיון דידע מאן שקליה מייניה לא מייאש: **ושל גנב מחשבתו מטמאתן.** דאייאוש מרייהו דלא ידעי למאן יתבנו: **חילוף הדברים.** גזלן כיון דשקליה מייניה בהדיא ולא מלי קאי באפיה מייאש גנב סבר בחיישנא ליה ומשכחינא ליה: **בספס.** דלא שמעינן דמייאש דבהא פליגי דמר סבר סתם גניבה יאוש בעלים הוא ולא סתם גזילה ומר סבר חילוף הדברים כדפרישית: **אבל בידוע.** דשמעינן דמייאש: **דברי הכל יאוש כדי קני.** ואפי' גנב לר"ש וגזלן לרבנן: **בידוע נמי מחלוקת.** דאי נמי דשמעינן דמייאש אמרי רבנן בגזלן דלא הוי יאוש דכל שעתא דעתיה למנקטיה בדינא וכן גנב לרבי שמעון: **דתנן במסניתין.** הך מתניתין דעורות דטהרות דקתני לפי שלא נתייאשו הבעלים: **שאין יאוש לבעלים.** אין יאושן יאוש: מוכס גזלן לסטים גנב: ומשני **בלסטים מזויין.** דגזלן הוא: **היינו גזלן.** והא תנא ליה מוכס: **אגם.** דקתני גבי גזלן הוי חמסן דיהיב זוזי: **ורבי שמעון היא.** דאמר גזלן קני: וקיימא

ולא אמרן אלא חד אבל בתרי לא. ומ"ת והא לעיל שרי להפקעת הלואה וא"כ מפסידים אותו הרבה שאם היה רולה יכול לכפור וי"ל דמכל מקום לא משמתינן ליה כיון שאין משלם על ידם אלא מה שחייב לו: **ליבא** משום דינא דבר מצרא. פירשתי בפרק המקבל (ב"מ דף קח:): **עד** דמקבל עילויה בו'. אומר ר"ת דהיינו דוקא כשישראל רולה ליתן לו כמו שנותן לו העכו"ס אבל אם העכו"ס רולה ליתן לו יותר מ אין להפסיד בשביל כן:

תנא ואם נטל בו'. מפורש לעיל במרובה (דף סו.מ):

רבה אומר בידוע נמי מחלוקת. והא דאמר במרובה (לעיל דף סח.) ואף רבי אלעזר סבר חיוביה לאחר יאוש כו' עד דפריך ולמא דשמעי' דאייאש האי פירכא לא אתי אליבא דרבה דאיהו לא מפליג מידי בין סתם לידוע: **לפי** שאין יאוש לבעלים מתנינן לה. אין מגיה המשנה אלא כך מפרש שלא נתייאשו הבעלים בלבם אפילו אומרים שנתייאשו: **היינו** גזלן. ואפי' למ"ד א] לסטים מזויין גנב הוא לענין שמשלם כפל אבל מ"מ גזלן הוא דמקרי: **ת"ש** הגנב והגזלן. ומשום דמיתמר מאינשי קרי ליה גנב אע"ג דלא משלם כפל למ"ד (שם) גזלן הוא: דתקנה

א"ר יוחנן בן ברוקה נאמנת אשה או קטן לומר מכאן יצא נחיל זה ומהלך בתוך שדה חבירו להציל את נחילו ואם הזיק משלם מה שהזיק אבל לא יקוץ את סוכו על מנת ליתן את הדמים ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר אף קוצץ ונותן את הדמים: **גמ'** תנא אם נטל מחזיר לבעלים הראשונים קסבר יאוש כדי לא קני ומעיקרא באיסורא אתא לידיה ואיכא דאמרי אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים מ"ט יאוש כדי קני מיהו אי אמר אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו שלו מפני שהבעלים כו': אמר רב אשי לא שנו אלא לסטים עובד כוכבים אבל ליסטים ישראל לא סבר למחר נקיטנא ליה בדינא מתקיף לה רב יוסף אדרבה איפכא מסתברא עכו"ם דדייני בגיתי לא מייאש ישראל כיון דאמרי מימר מייאש אלא אי איתמר אסיפא איתמר המציל מן העכו"ם ומן הלסטים אם נתייאשו הבעלים אין סתמא לא לא שנו אלא עכו"ם משום דדייני בגיתי אבל לסטים ישראל כיון דאמרי מימר מייאש התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשבה מטמאתן של גזלן אין מחשבה מטמאתן ושל גנב מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן של גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים אמר עולא מחלוקת בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אביי לרבה לא תיפלוג עליה דעולא דתנן במתני' כוותיה לפי שלא נתייאשו הבעלים טעמא דלא נתייאשו הבעלים אבל נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו אמר ליה אנן לפי שאין יאוש לבעלים מתנינן לה תנן נטלו מוכסין חמורו כו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בלסטים מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ת"ש הגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש הכא נמי בלסטים מזויין ור' שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ואי בעית אימא הא מתניתא רבי היא דתניא רבי אמר גנב כגזלן וקיימא

מסורת הש"ס

ח) ל"ל רב כהנא וכן הוא גירסת הרא"ש, ב) ב"מ קח:, ג) [ל"ל דאמר יעב"ן], ד) לעיל סו., ה) ל"ל רב אסי וכן הוא גירסת הרא"ש, ו) [מפירש"י ב"מ ל: ד"ה דיני דמגזחתא נראה דגרס הכא בגזחתא ע"ש ופירש"י דהכא ול"ע קצת וגי' הערוך בערך גת ב' דדיני בגיתי פי' בכח בגיאות בלי טענה], ז) לעיל סו: כלים פכ"ו מ"ח, ח) [קדושין נב:], ט) לעיל סז., י) [ס"ל איגו], כ) [ר"ה אמר],

הגהות הב"ח

(א) גמ' אינהו נמי אחד מומחתא שדי: (ב) רש"י ד"ה מחמתא וכו' לעולבא. נ"ב ע"ל בדף סו ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' קסבר יאוש כדי לא קני. ממוס לי בסוגיא דלעיל דף סו ע"ב דהקשה אביי לר"י מעורות של בעה"ב וכו' הא מתניתא דהכא מוכח כר"י דעכ"פ יאוש לחוד לא קני: **שם** ל"ש אלא לסתם עכו"ם. עיין עירובין דף סב ע"א תוד"ה בן נח: **רש"י** ד"ה הרי אלו שלו וכו' ושינוי רשות. ק"ל דא"כ אאיך אמרי' בגמ' קסבר יאוש כדי ל"ק הא הוי יאוש ושינוי רשות אלא ע"כ דלא מקרי שינוי רשות כמ"ש תוס' לעיל דף סז ומי דבסכרא זו דתוספ' פליגי מתני' וכריתא מתני' ס"ל דמקרי שינוי רשות א"כ איך אמרי' א"ד אם בא וכו' מ"ט יאוש כדי קני הא י"ל דס"ל כמתני' דמקרי ש"ר ול"ע: **שם** ד"ה בגיותא בגאוה. בכ"ש בב"מ דף ל ע"ב הכיא הגי' כאן גזמיא ובערוך ערך מגסתא הגיר' בדיני דמגוסתא ופי' דדינן בגסות: **תוס'** ד"ה עד וכו' אין להפכיר בשביל כן. עיין ב"ב דף כא ע"א תוס' ד"ה ולא לפופר:

רבינו חננאל

לא אמרן אלא בדיני דמגוסתא. פי' דין של אומות העולם של הדיוטות שדנין בגסות, כדאמרינן בגמ' נטלו מוכסין, לא שנו אלא בליסטים גוי דדיני בגיתי, פי' גרם שדנין בשמא ובשחד ובאונס ובגאוה ובגאות, ולא מיאש. אבל בליסטים ישראל, כיון דכי מייתי ליה לבית דין אומר בית דין מי יימר דהאי ליסטים הוא ומי יימר שזה חמורך איושי מיאש דאמר מי יימר דמחייבי ליה בי דינא. וכיון דמיאש מותר ליקח מליסטים ישראל. גרים דדייני בגיתי. פי' בכח בגיאות בלא טענה.

עין משפט נר מצוה

נה א ב טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ד בהג"ה:
נו ג מיי' פי"ב מהל' שכירות הלכה ו סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קעה סעיף לח:
נז ד (מיי' שם) טוש"ע שם סעיף לט:
נח ה מיי' שם הלכה ז ופ"ו מהל' מ"ת הל' יד סי' ח סמג שם וסי' קז טוש"ע ח"מ שם סעיף מ וטוש"ע י"ד סי' שלד סעיף מג:
נט ו מיי' פ"ב מהלכות גזילה ואבידה הל' י סמג עשין מב טוש"ע ח"מ סי' שסט סעיף ה:
ס ז מיי' שם פ"ו הל' ב ועיין בהשגות ובמ"מ ופי"ח הל' י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' רנט סעיף ז וסימן שסח סעיף ג:
סא ח מיי' פ"ו שם הל' טו סמג שם טוח"מ סי' שע:
סב ט י מיי' שם הל' יד סמג שם טוח"מ שם:
סג כ מיי' פ"ה שם הלכה י סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסט סעיף ה:
סד ל מ מיי' שם פ"ו הלכה ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שסח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תד"ה היינו גזלן ואפילו למ"ד. נ"ב לעיל מז ולקמן עט:

לעזי רש"י

גיור"א. (אינו לע"ז. אולי צ"ל: גדוד).

מוסף רש"י

עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן. בעל הבית אינו עשוי למוכרן ועושה מהן מנעלים ודולבקאות וקטבלאות ומשחבר עליהן לדבר שראוי לו בלא חסרון מלאכה מקבלין טומאה מיד (לעניל סו:). ושל עבדן. העשוי למכור אין מחשבתו מטמאתו דעביד דממלך ומזבן והלוקח יעשה מהם מנעלים ועדיין לא נגמרה מלאכתן לכך (שם). של גזלן אין מחשבה מטמאתן. ואפ"פ שחיבב עליהן לדבר שאין בו חסרון מלאכה, כגון לכיסוי חבילות סוסים ופרדים, כמו שעושין מעורות דובין, מ"מ דסתם גזלות ליכא יאוש, דסיון דיעא מאן שקליה אזיל ותבע ליה לדינא (שם). חילוף הדברים. סתם גזילה איכא יאוש, דסיון דלעניה גזלה מייניה אינים אלמא הוא, אבל סתם גניבה ליכא יאוש, דסבר משכחנא ליה לגנב (שם וכעי"ז קדושין נב:). והאנס. חמסן דיהיב דמי (לעניל סז.). הקדשן הקדש. ואסור ליהנות (שם). ותרומתן תרומה. אסור לזרים (שם).